

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

מהלכות חודש אלול

מנהג הספרדים לומר סליחות מליל ב' באלול עד יום הכיפורים, כי אלו הם ימי רצון. האר"י ז"ל היה נוהג לומר סליחות מילה במילה עם הציבור החל מר"ח אלול. (חגים פל"ד)

היודע בעצמו שאינו בקי בתפילות היטב, אין לו להכניס עצמו להיות שליח-ציבור בסליחות, אלא אם כן הציבור מפציר בו מאוד. (שם)

אם אין מניין בשעה שמתחילים את הסליחות - יתפללו כסדר וכשיאמרו "אל מלך" יאמרו עד "וכן כתוב בתורתך" ויאמרו י"ג מידות בטעמים. כאשר יתאסף מניין - יאמרו ג' פסוקים וחצי קדיש ואחר כך ימשיכו ממקום שפסקו ואינם צריכים לחזור. (עי' שו"ע תקס"ה סעיף ה', שם)

מכון "אביה" - הרב סעדיה דגן שליט"א

צא לשליחותך

מדען מפורסם הקים צוות מחקרי אשר כלל את טובי המומחים בהבנת הבעיות ומשברי העולם. מטרת צוות זה הייתה לפתח נוסחה אחת כוללת, אשר תאפשר את תיקון העולם ממשבריו ותציב פתרון מוצלח לכל בעיות העולם. לאחר שצוות זה עבד כשנתיים, עדיין לא נמצא הפתרון, למרות שהיו מספר פעמים שהתחוושה הייתה שהנה נמצאה הנוסחה, אך כשניסו לבחון אותה במציאות התברר שאינה מדויקת וחסרים בה מרכיבים שונים.

באחד הימים, כאשר המדען התכוון לצאת מביתו לעבודתו המחקרית במכון, ילדו הקטן שהיה בחופשה, ביקש ממנו שייקח אותו איתו למכון המחקר. האימא טענה לטובת הבן שכבר שנתיים הילד לא זוכה ממש להיות עם אבא שלו. בלית ברירה האב נתרצה ולקח עימו את בנו.

בתחילה, הראה האב לבנו את חדרי המכון והסביר לו בקצרה על העבודה החשובה שהם מתעסקים בה. לאחר מכן, הציע לילד שיתעסק בעצמו במשהו שהוא אוהב והוא יתפנה לעבודות החשובה, אך הילד לא היה מוכן. ניסה האב לחשוב כיצד יעסיק את הילד לאורך זמן ובראשו עלה הרעיון. הוא אמר לילד: "נכון שאתה אוהב להרכיב פאזלים, יש לי בשבילך אתגר, בוא איתי". הוא לקח את הילד לספריית המכון, הוציא כרך אחד מכרכי האנציקלופדיה, פתח בדף שפתח ותלש אותו מהספר, גזר אותו לחתיכות קטנות והניח אותן על השולחן. "אם תצליח להרכיב את התמונה תהיה זו הצלחה גדולה שלך" אמר.

הילד נשאר בספריה והאבא הלך לעבודתו באומרו לעצמו: "עכשיו יהיו לי כמה שעות

לפי הקבלה יש לומר וידוי רק ע"פ סדר

האי"ב ולכפול את האותיות הסופיות מנצפ"ך. מכל מקום, כשיחיד מתוודה, טוב ונכון שבסוף נוסח הוידוי, יתוודה על חטאיו הפרטיים ויעשה זאת בלחש, כדי שלא ישמעו אחרים את חטאיו, דכתיב "אשרי נשוי פשע כסוי חטאה". בנוסח הוידוי המודפס בסידורים, שהכל אומרים אותו ואפילו הוידוי הגדול של ר' ניסים, אין בו משום פרסום חטאיו. (שם)

אף על פי שהמפרסם חטאיו - עזוז פנים היא לו, הרי זה דווקא בחטאים שבין אדם למקום. אך בחטאים שבין אדם לחברו, יפרסם שחטא לחברו ויתבייש ממנו. גם בחטאים שבין אדם למקום, אם כבר התפרסמו, צריך להוסיף ולפרסם אותם וכשם שהתפרסם החטא - תתפרסם התשובה. (עי' רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ב שם)

^{נערך בידי הרב טל חיימוביץ'}

ומוצאים שאכן הוא נצרך, נותנים לו חיים לשנה החדשה כדי למלא את תפקידו ולתקן עולם. במידה ומתברר שאינו מועיל מסתיימים חייו חלילה. לכן כל אדם נדרש לדעת שכל העולם לא נברא אלא עבורו, "שאם עושה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו והכריע את כל העולם כולו לכך זכות" (רמב"ם, הל' תשובה).

הקב"ה ברא את העולם ונתן בו את הכוחות שיביאו אותו לתיקונו השלם. כל אדם ואדם בא אל העולם כדי למלא את השליחות המוטלת עליו בתיקון העולם, זהו תפקיד מחייב. כל אדם נבחן בכל יום, באופן אישי, האם הוא בסדר.

כשפתחת את הספר והתכוונת לתלוש את הדף, אני ראיתי את התמונה שהופיעה בצד האחורי של הדף, שפנה אליי, ראיתי דמות אדם, ותמונת אדם הרי אני מכיר. אז הפכתי את כל החלקים שהנחת על השולחן והרכבתי את דמות האדם. כשגמרתי לתקן את האדם, הפכתי את החלקים וגיליתי שתיקנתי את העולם".

בן המדען גילה את הנוסחה, הוא גילה לאביו שתיקון העולם ומשבריו תלויים בתיקון האדם עצמו. אם כל אדם יפעל על פי תמונתו המקורית באופן מתוקן, התוצאה תהיה תיקונו של כל העולם. כמובן שהעולם ובני האדם הם שני הצדדים של אותה מטבע. כל אדם נדרש ללמוד את תמונת העולם: מה תכליתו וייעודו? לזהות מהו התפקיד שהקב"ה יעד לאנושות, לעמים, לעם ישראל הנבחר בעצם יצירתם. אז לבוא לתיקון עצמו מתוך ראייה כוללת של גאולה ותיקון עולם.

הקב"ה ברא את העולם ונתן בו את הכוחות שיביאו אותו לתיקונו השלם. כל אדם ואדם בא אל העולם כדי למלא את השליחות המוטלת עליו בתיקון העולם, זהו תפקיד מחייב. כל אדם נבחן בכל יום, באופן אישי, האם הוא בסדר.

בראש השנה - בית הדין של מעלה בודקים האם אדם זה נצרך ומועיל למהלך התיקון הכללי של העולם. במידה בעולם, והכריע אותו לכף זכות.

כיצד מונעים קנאה בין האחים?

"לא יוכל לְכַכֵּר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור" (דברים כא, טז).

חינוך הילדים מתחיל עוד לפני יצירת הוולד. הבעל והאשה קובעים את אופיו של העובר. ככל שיקפידו ההורים על ההלכה בזמן טומאתה של האשה, על הקדושה והטהרה שביניהם, ככל שישתדלו שיהיה שלום ושלווה ביניהם, כך גם יִמְשְׁכוּ מלמעלה נשמה גבוהה יותר. לפירמת ההכנה של ההורים, לפי קדושת המעשה ושמירת המחשבה בקדושה וטהרה, כך ייווצר עובר זך יותר, כלי זך שיהיה מסוגל לקבל נשמה גבוהה מהאצילות, או נשמה פשוטה יותר עם תיקון גדול יותר. כך שההורים קובעים אם הילד יהיה צדיק, טוב לב, עושה חסד, ישר ואמיתי - על פי מעשיהם וקדושתם. בזמן ההריון ההורים צריכים להקפיד על שלום, שמחה ושלווה ביניהם כמה שאפשר. כל ראייה לא טובה שהאשה רואה, בטלויזיה או ברחוב, או שומעת או מדברת דיבורים לא נעימים - הכל משפיע על העובר.

העובר ניזון מהאָם לא רק מהאוכל ובהתפתחות לקבל נשמה גבוהה מהאצילות, או נשמה פשוטה יותר עם תיקון גדול יותר. כך שההורים קובעים אם הילד יהיה צדיק, טוב לב, עושה חסד, ישר ואמיתי - על פי מעשיהם וקדושתם. בזמן ההריון ההורים צריכים להקפיד על שלום, שמחה ושלווה ביניהם כמה שאפשר. כל ראייה לא טובה שהאשה רואה, בטלויזיה או ברחוב, או שומעת או מדברת דיבורים לא נעימים - הכל משפיע על העובר.

העובר ניזון מהאָם לא רק מהאוכל ובהתפתחות

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

גופנית, אלא גם רוחנית. אם תשמע האשה שיעורי תורה ותרבה בתפילות - דרגתו הרוחנית של התינוק תעלה. ההורים יכולים לקבל נשמה של צדיק וחסיד, נשמה מתנדבת - הכל תלוי בהם. לעומת זאת, אם האשה נבהלת או מרבה להתרגז ולכעוס, כבר מהלידה, העובר יוולד כועס, עצבני ואגרסיבי ובכלל, בעיית באופיו. במצב כזה, יידרש טיפול ועמל של שנים לתקן את אופיו, אם בכלל. אומנם יש לדעת, כי יש מציאות שהקב"ה שולח נשמה מיוחדת לעולם, ללא קשר למעשה ההורים וכמו שאומר הקב"ה לירמיהו (א, ה): "בטרם אֶצְרָךְ בבטן ידעתִיךְ ובטרם תצא מִרְחֶם הקִדְשְׁתִּיךְ".

בית שיש בו, ב"ה, מספר ילדים, כל אחד נוצר עם אופי שונה. בדרך כלל ההורים מתלהבים ומפרגנים לילד היותר מוצלח, לילד שהוא נבון, חכם ואמין ואילו כלפי הילד שנראה פחות מוצלח, כלפי הילד העצוב או המסכן והאומלל יש כל הזמן תלונות. כך נוצרת שנאה וקנאה בין הילדים. כאשר השורש והאשמה נעוץ בהורים, אע"פ שהם לא תמיד מבינים היכן טעו. הילדים רבים ביניהם ומציקים זה לזה, רק בגלל שהם מרגישים שההורים אוהבים ילד אחד יותר מהשני. הילד החכם והאמין אינו זקוק לתשומת לב יתרה, אותה הוא מקבל באופן טבעי. דווקא הילד האומלל, המציק והמפריע צריך תשומת לב רבה יותר. הוא עושה

פחות מוצלח, כלפי הילד העצוב או המסכן והאומלל יש כל הזמן תלונות. כך נוצרת שנאה וקנאה בין הילדים. כאשר השורש והאשמה נעוץ בהורים, אע"פ שהם לא תמיד מבינים היכן טעו. הילדים רבים ביניהם ומציקים זה לזה, רק בגלל שהם מרגישים שההורים אוהבים ילד אחד יותר מהשני. הילד החכם והאמין אינו זקוק לתשומת לב יתרה, אותה הוא מקבל באופן טבעי. דווקא הילד האומלל, המציק והמפריע צריך תשומת לב רבה יותר. הוא עושה

פחות מוצלח, כלפי הילד העצוב או המסכן

צוהר לתיבה - הרב חנן חסן שליט"א

השנאה היא תחושה שאדם נושא בד"כ בקרבו ואינו מביא אותה לידי ביטוי בגלוי. מה שאין כן ב**אַיִבָּה**, המעוררת סלידה ורתיעה גלויה, כמו כאשר רואים לפתע נחש (שורש ה**אַיִבָּה**), **אַיִבָּה** שהופכת לאחר התעשתות, לרצון גלוי לפגוע באויב ולחסל אותו, "הוא יושוף ראש".

כעת ניתן להסביר את

היציאה למלחמה על דרך החסידות. וכפי שמסביר הרבי מליובאוויטש, "בהווה דיבר הכתוב", במציאות שעליך להתמודד איתה בחיי היומיום. נשמתך הרוחנית והזכה ירדה מלמעלה, מעולם רוחני ומואר, לעולם הזה הנמוך, אל תוך הגוף הגשמי והחומרי. בירידה זו צפונה מטרה אלוקית ועל נשמתך למלא אחר הייעוד שנקבע על עוד בהיותה למעלה. הכתוב מגלה לך **"כי תצא למלחמה על אויבך**. ומי הם **אויבֶיךָ**? כמו הנחש, נשוא האיבה הראשון, שניסה לפתות את חוה, גם כאן מדובר ביצר הרע השוכן בנו ובפיתויים שונים המתעוררים בתוכנו. ממבט ראשון ההתמודדות נראית כמשימה קשה מאוד, מול כוחות מרובים ומצוידים היטב, במגוון של מראות וצלילים, טעמים וניחוחות, יצרים ותשוקות. ואתה שואל את עצמך "כיצד אוכל לעמוד בפניהם?"

התשובה לכך היא בדומה לארון העדות הכבד, **שנשא** למעשה את **נושאי**ו. אכן, מלכתחילה אין לו לאדם הכוח לשאת בעול. אך כאשר אומר האדם לעצמו, "הקב"ה הרי ציוה אותי לשאת בעול, הוא הרי זה שברא אותי ומכיר אותי ואת יכולתי, לכן עלי לנסות לפחות, ואם לא יצלח בידי, אני את שלי עשיתי ואי אפשר לרוח.

כל מיני דברים כדי שהוריו יתנו לו תשומת לב. גם כעס של ההורים או הטפת המוסר שלהם, נחשבים אצלו כתשומת לב. כך הוא מקבל סיפוק דרך הדברים השליילים שעושה. ההורים צריכים להיות בלב אחד ולאהוב את כל הילדים מא' ועד ת' בהשוואה אחת. גם אהבה יתרה סמויה מורגשת אצל הילדים.

בית הספר יכול לחנך את הילדים בתנאי שההורים מחנכים אותם ומכוונים אותם לדרך הטובה. אך אם להורים לא איכפת מחינוך ילדיהם, למה שלמורים יהיה איכפת? המורים עושים את ההשתדלות שלהם אך על ההורים מוטל לחנך את הילדים מכל הלב, ללא אפלטות, או אז יהיו הילדים שמחים ומאושרים ויהיה להם חשק ללמוד ותהיה ברכה בבית וההורים לא יצטרכו לקחת את ילדיהם מטיפול לטיפול ומרופא לרופא.

כאשר בכל בית ומשפחה, ההורים יחנכו את ילדיהם בדרך הטובה והנכונה, כל משפחה בעם ישראל תהיה מלוכדת ומאוחדת, ללא קנאה ושנאה, כך גם כאשר יצאו לרחוב, לבית הספר, לבית הכנסת, לעבודה - לא תהיה קנאה ושנאה, כיון שהשורש של כולם טוב. יווצר מצב של כבוד הדדי, עזרה הדדית, אהבה, אחדות ושלום. כך תשרה השכינה בישראל ונזכה לבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן.

לבוא אלי בטענות". עד כמה הוא עשוי למצוא את עצמו מופתע, כשיגלה שהוא אכן מצליח ונושא בעול. דווקא קבלת עול מלכות שמים, למרות "העובדות הגליונות", היא הנותנת ליהודי את הכוח, לשאת בעול.

התשובה ליוצאים למלחמה בפרשתנו, פשוטה אף היא. הקב"ה **אינו** מעמיד אדם בניסיון, אלא אם כן **הוא יכול** לעמוד בו. אם באת לעולם הזה, **להעלם** וההסתר הזה, משמע שיכול תוכל לו. ברגע שאתה מחליט לצאת למלחמה, אתה כבר **"על** אויבֶיך", יש לך יתרון על פניהם. רק אז, אחרי שאתה יוצא למלחמה, אתה מגלה שבעצם לא מדובר באויבים רבים, אלא בפנים שונות של אותו היריב, הפושט צורה ולובש צורה. לכך אולי רומז דוקא הנחש,

המשיל ומחליף את עורו. את היצר הרע השוכן בך אינך יכול **לשבות**, גם **ממנו** אינך יכול לשבות מאומה, כי אין לו "רכוש" משלו. כל מה שאתה זוכה ושווה ממנו, זה בעצם מה שהוא הצליח לשבות ממך בעבר, **"נְשִׁבִית שְׁבִי"**. ומה אתה מגלה שם בשביה? כל מיני כוחות, כישורים וכלים שהיו בך מאז ומתמיד, כוחות נפשיים שלך, שהוא ידע כיצד לכסות ולהסתיר עליהם, עד שלא היית מודע לקיומם, או שהוא הסית אותך לבזבז אותם על פעילויות סרק, כדי להסיח דעתך מהעיקר.

לכן, רש"י מאיר את עינינו בכתבו ש"במלחמת ה**רשות** הכתוב מדבר". מדובר "במלחמת ה**נרשות**" (שלטון)", במלחמת ה**שליטה** על הגוף, על הגשמי והחומרי. כתוצאה מאותה יציאה למלחמה, ו"נְתַנּוּ ה' אֱלוֹקֶיךָ **בידך**", במקום שתהא אתה **נשלט** על ידו, תהא אתה ה**שולט** בו, ובאמצעותו, בעשיית המצוות, תהפוך חומר לרוח.